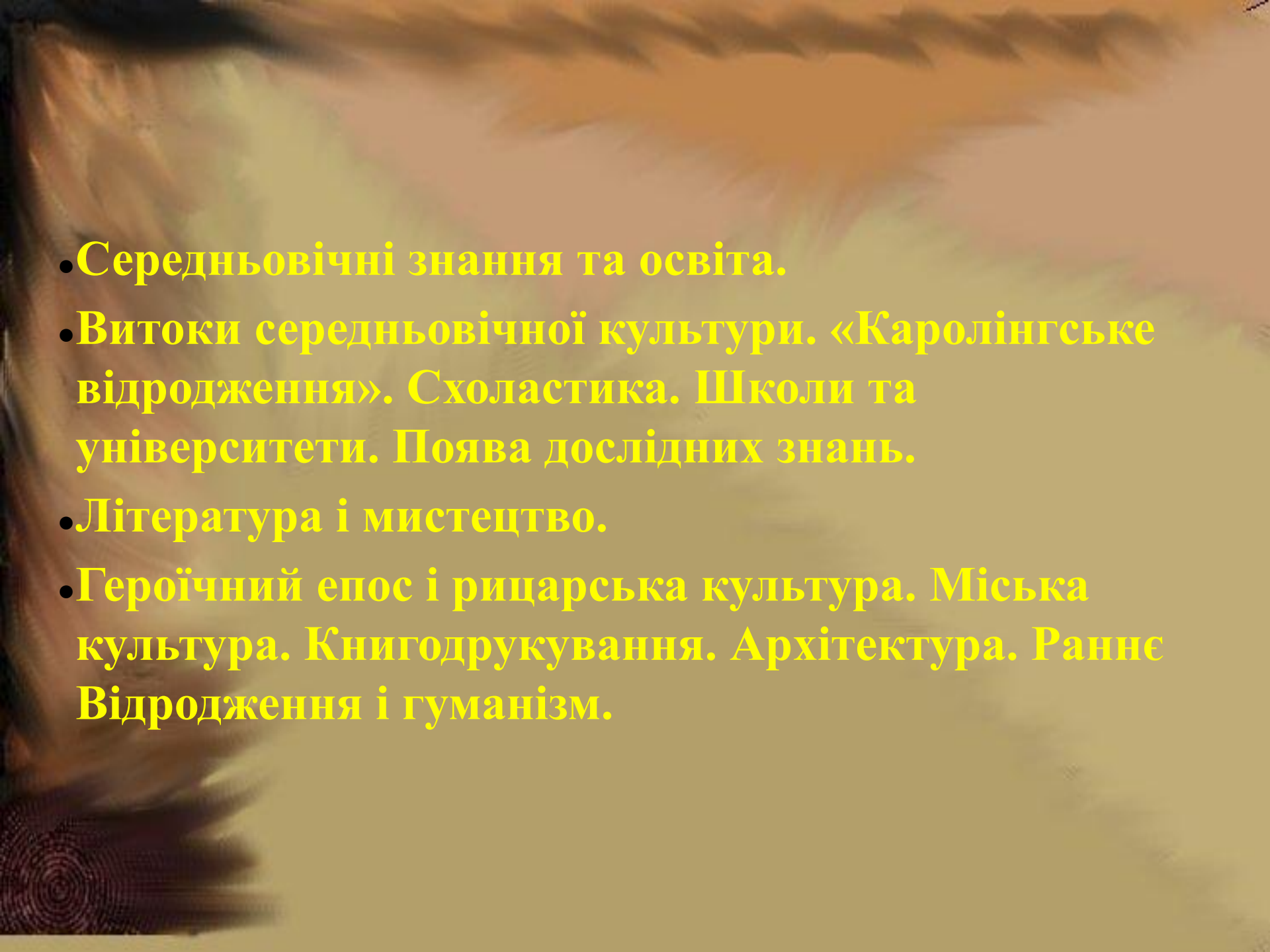


The background is a rich, textured painting. It features a book with a worn, brown cover and a small, ornate metal clasp. A branch with dark, pointed leaves extends from the bottom right corner. In the top right, a scroll with red and white patterns is partially visible. The overall color palette is warm, with earthy tones of brown, gold, and green.

Якою була середньовічна культура



Наше 3-Х-Д

- 
- **Середньовічні знання та освіта.**
 - **Витоки середньовічної культури. «Каролінгське відродження». Схоластика. Школи та університети. Поява дослідних знань.**
 - **Література і мистецтво.**
 - **Героїчний епос і рицарська культура. Міська культура. Книгодрукування. Архітектура. Раннє Відродження і гуманізм.**

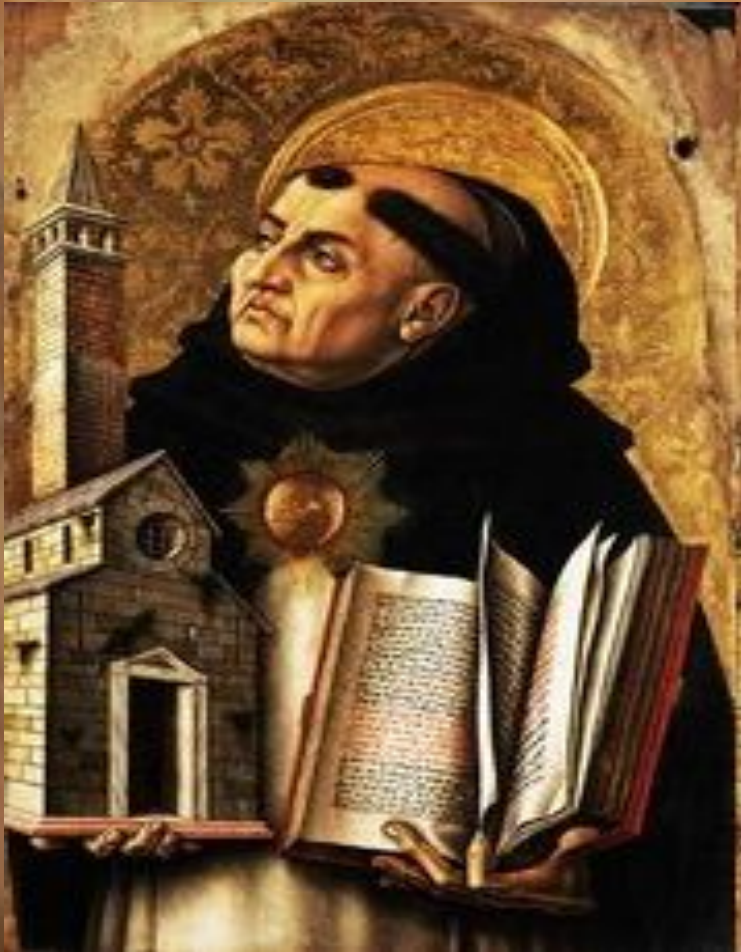
Каролінгське Відродження

Каролінгське Відродження (*renaissance carolingienne*) — період розвитку освіти, науки та мистецтв у середньовічній Європі в кінці VIII — на початку IX ст., пов'язаний із правлінням Карла Великого та його спадкоємців.



Термін *Каролінгське Відродження* запровадив у 30-х роках 19 ст. французький історик Жан-Жак Ампер.

Схоластика



- **Схоластика** — це панівний напрямок середньовічної філософії представники якого за допомогою філософських положень намагалися обґрунтувати богослов'я

- **Святий Тома́ (Фома, Томас) Акві́нський** (лат. *Thomas Aquinas*, нім. *Thomas von Aquin*, іт. *Tommaso d'Aquino*, *1225, замок Роккасекка поблизу Аквіно, Італія — †7 березня 1274 р., Fossanova, Італія) — один з найвизначніших та найвпливовіших філософів і теологів в історії, засновник теологічної школи томізму, святий католицької церкви. Монах-домініканець.
- Як видатний вчитель Християнської церкви, він також є головним представником філософії Високого Середньовіччя — філософської схоластики. Тома Аквінський залишив після себе фундаментальну працю, що мала вплив на виникнення неотомізму та неосхоластики і досі має важливе теологічне та філософське значення.

Святий Тома́ (Фома, Томас) Акві́нський



- **П'єр Абеляр** рідше **Абелар** (фр. *Pierre Abailard/Abélard*, лат. *Petrus Abaelardus*) (1079 — †21 квітня 1142) — французький богослов, філософ-схоласт і поет; займався логікою і теологією. Його романтичний зв'язок з власною ученицею Елоїзою змусив обох піти в монастир. Деталі свого життя він описав в автобіографії «Історія моїх поневірянь».
- П'єр Абеляр за життя здобув популярність як блискучий полеміст, що мав безліч учнів і послідовників. Основні твори: «Так і ні», «Діалектика», «Введення в теологію», «Пізнай самого себе», «Історія моїх лих» (єдина середньовічна автобіографія філософа-професіонала).

Абеляр і Елоїза

Середньовічні знання та освіта

ШКОЛИ

ЦЕРКОВНІ :

- *МОНАСТИРСЬКІ*
- *КАФЕДРАЛЬНІ*
- *ПАРАФІЯЛЬНІ*

СВІТСЬКІ:

- *ПРИВАТНІ*
- *ГІЛЬДІЙНІ*
- *МУНІЦІПАЛЬНІ*

До XIV ст.
викладання
латинською мовою

“СІМ ВІЛЬНИХ МИСТЕЦТВ”

Вивчали :

граматика

діалектика

риторика

арифметика

геометрія

астрономія

музика



*В XV столітті
університети
з'явилися в усіх
країнах
західноєвропейсь-
кого
християнського
світу, їх було – 65.*

УНІВЕРСИТЕТ

глава –

РЕКТОР

**КОРИСТУВАВСЯ
ПРАВОМ
САМОВРЯДУВАННЯ**

**Складався
з**

**МАГІСТРИ
(професора)**

**ВИКЛАДАЛИ:
•ЛЕКЦІЇ
•ДИСПУТИ**

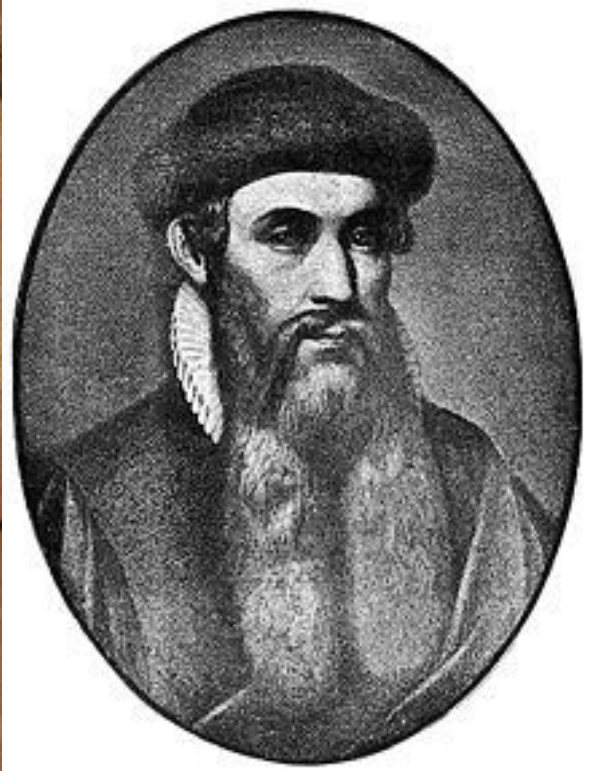
**ФАКУЛЬТЕТІВ
(відділень)**

глава –

ДЕКАН

- *ПІДГОТОВЧОГО*
- *МЕДИЧНОГО*
- *ЮРИДИЧНОГО*
- *БОГОСЛОВСЬКОГО*

З розвитком шкіл та університетів розширюється попит на книгу. Книг у середньовіччі було мало, писали їх на пергаменті. У XIV ст. в Європі почали виготовляти папір



Йоган Гутенб́ерг (1399-1468) – німецький майстер, винайшов спосіб друкування книг. Букви виливалися у спеціальних формах із спеціального сплаву, а потім набирався необхідний текст. **1445 р.** випустив першу друковану книгу.

**Контроль церкви над наукою переважання
схоластики (від лат “shola” – школа) – визначення тільки
тих знань, які спираються на авторитет древніх учених та
Священне писання, нехтування дослідженнями та
експериментами**

Р О З К В І Т

А

стрології

**Складання карт зоряного
неба, гороскопів,
провіщання на основі
астрономічних
спостережень**

лхімії

**Пошуки “філософського
каменю”, що перетворює
будь-який метал на
золото**

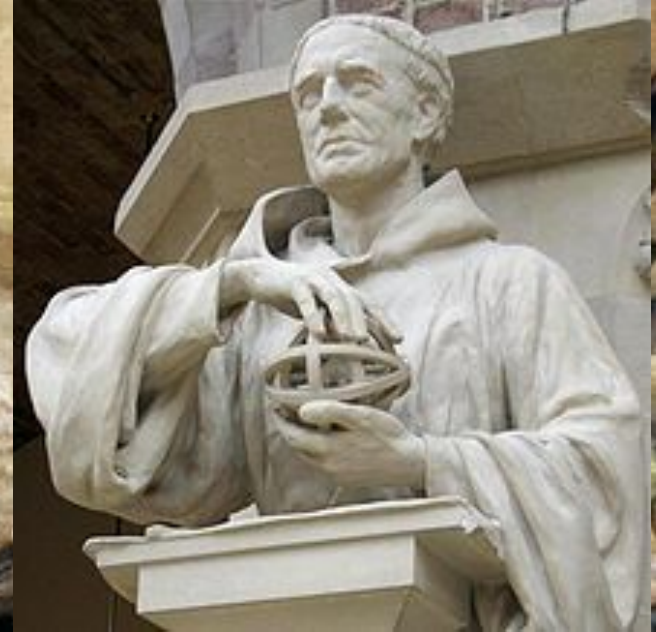
Поява дослідних знань.Алхімія

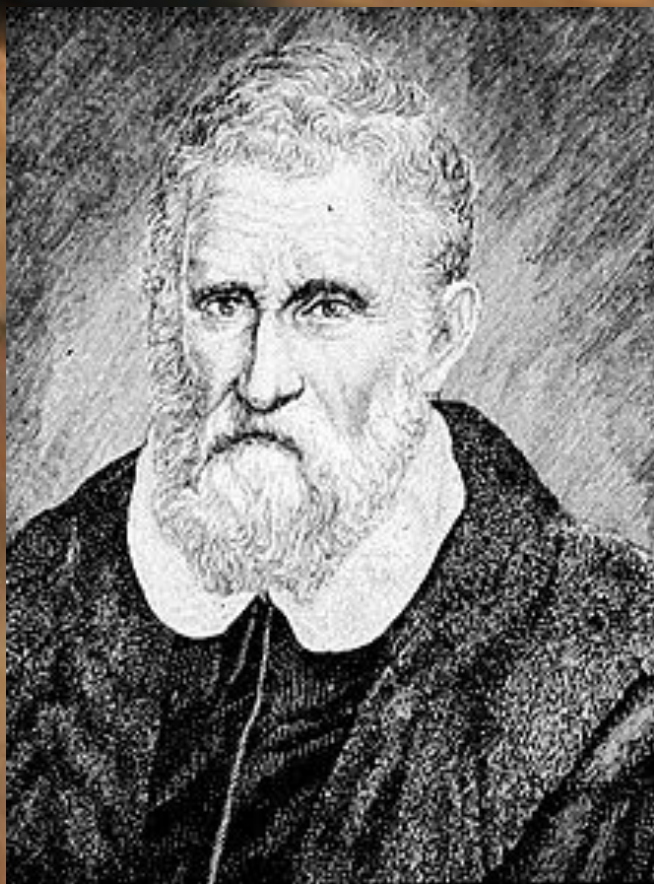
- Роджер Бекон (1214-1292) –

провісник дослідної науки нового часу, видатний мислитель. англійський філософ, вчений і викладач Оксфордського університету, францисканець.

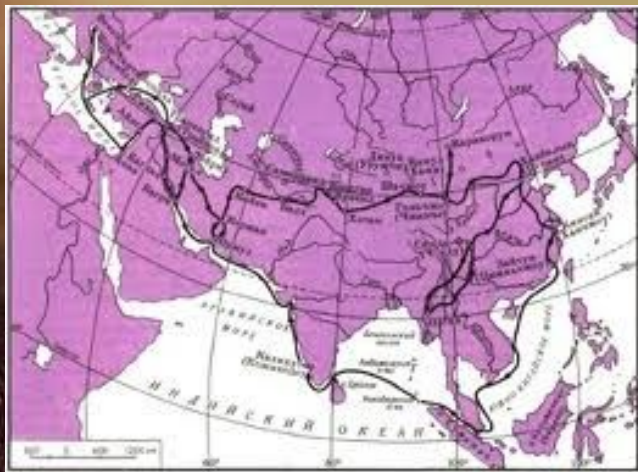
- Вважав, що лише за допомогою досліду можна перевірити чи правильні наші знання, що без досліду не можна нічого пізнати і що дослід дає можливість відокремити істинне від хибного в усіх науках. Вважаючи, що існує три джерела знань – авторитет, розум, дослід, Бекон твердив, що людський розум дано Богом, що віра розумна і коли правильно тлумачити розум і віру, то вони не суперечать один одному.

- Бекон цікавився алхімією, біологією, фізикою і магією. У світогляді Бекона було чимало містики, але головна його заслуга в наголошенні на науковому методі досліджень. Він одним із перших наполягав на необхідності дослідного пізнання природи. У 1277 Бекон був засуджений церквою за «деякі нововведення» (єресь) і був ув'язнений. Легенда стверджує, що він пробув у в'язниці 14 років





- **Ма́рко По́ло (Marco Polo)** (1254—1324) — венеційський мандрівник, автор «Книги про різноманітність світу», в якій він записав свої спостереження.
- Ніби доїхав суходолом до Китаю у 1271—1275 рр., служив в імператора Хубілай-хана, після чого повернувся до Європи морем у 1292—1295 рр.
- Потрапив у полон під час війни Венеції з Генуєю і, поки знаходився у в'язниці (1296—1298), надиктував звіт про свої подорожі.

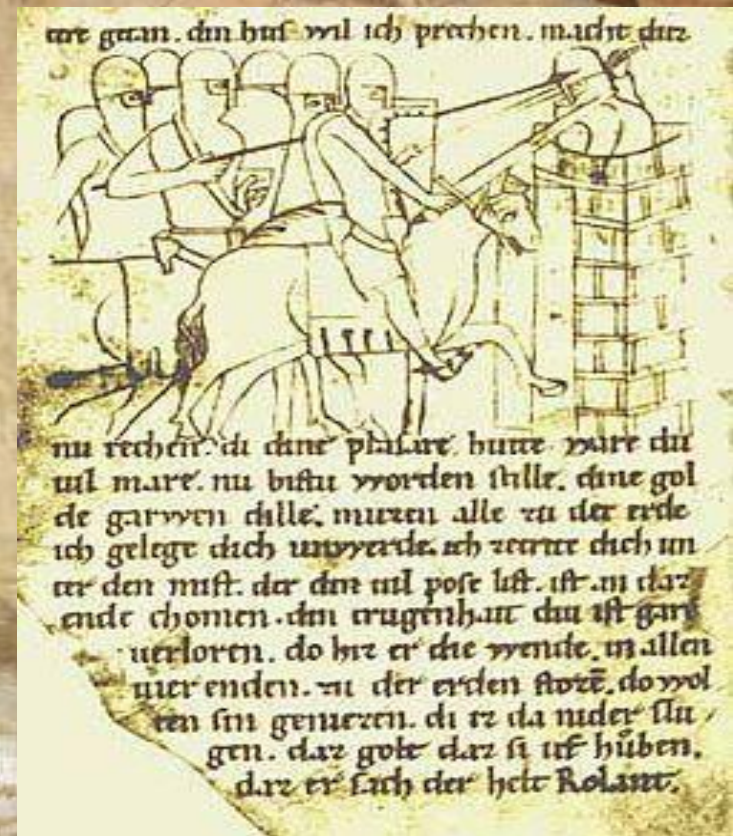


Література і мистецтво

Героїчний епос

Епос – розповідь про події, що відбувалися в минулому.
Джерело їх сюжету – народні перекази, легенди, сказання.

Класичний героїчний епос («Пісня про Нібелунгів», «Пісня про Роланда», «Пісня про мого Сіда», «Слово о полку Ігоревім») відбиває народну точку зору на важливі для національної історії події, що відбуваються в «епічну» добу.



Рицарська література — явище в середньовічному суспільстві, яке визначалося поняттям станової честі, рицарським побутом, правилами кодексу, стилем і способом життя рицаря, його світоглядом і духовністю.

6. Кодекс рицарської честі

У феодалному суспільстві загалом панувала груба матеріальна сила, але з цього ж середовища виникнуло рицарство, яке переймалося високими цілями.



Насправді не всі рицарі виконували кодекс, вважаючи себе «шляхетними», вони з презирством відносилися до «черні» — селянам, працею яких жили.

Життя, побут та подвиги рицарства оспівані в середньовічних піснях, віршах, романах. Ідеали рицарської честі довгі роки надихають письменників і поетів.



Головна тема поезії – рицарське служіння Музі Серця, заради якої рицар наважвся на на всяку небезпеку. Багато творів було присвячено самовідданому коханню і трагічній долі Трістана та Ізольди





Бертран де Борн

- один із найвідоміших поетів середньовічного Провансу.

- *Міська література* на противагу захопленню військовою звитягою та куртуазною галантністю лицарів або аскетизмом святих, понад усе цінує розважливість, кмітливість, здоровий глузд, спритність та сміх — у всіх його проявах («Роман про Лиса», Франсуа Війон).
- Яскравою сторінкою лицарської літератури є поезія **трубадурів** (від прованс. trobar — знаходити, створювати). Існувала на півдні Франції у Провансі з кінця XI до початку XIII ст. Лірика трубадурів постала утіленням лицарського світогляду. Поезія трубадурів була першою в Європі світською поезією народною мовою



— Памятник Ренару в г. Хюлст
Памятник Ренару в г. Хюлст,
Нидерланди

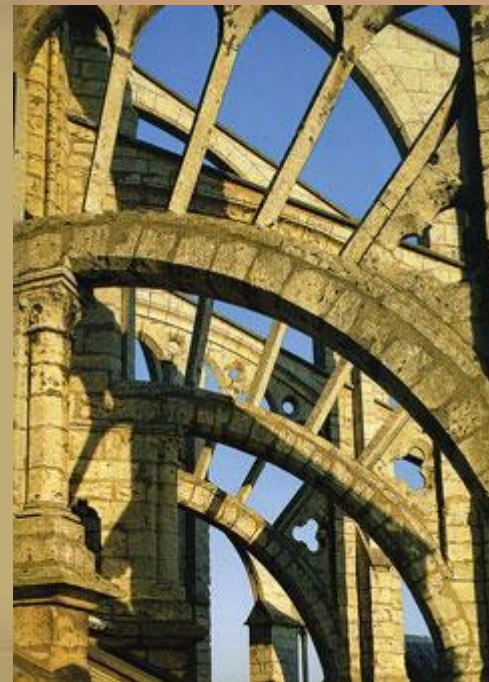
Архітектура

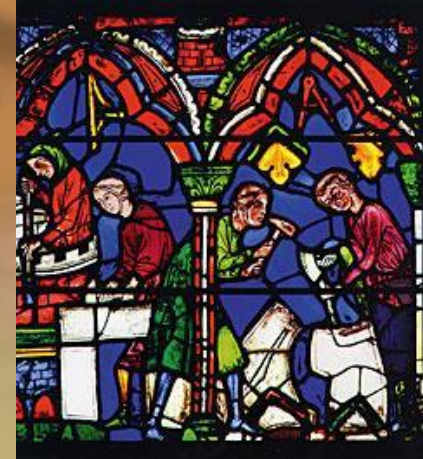
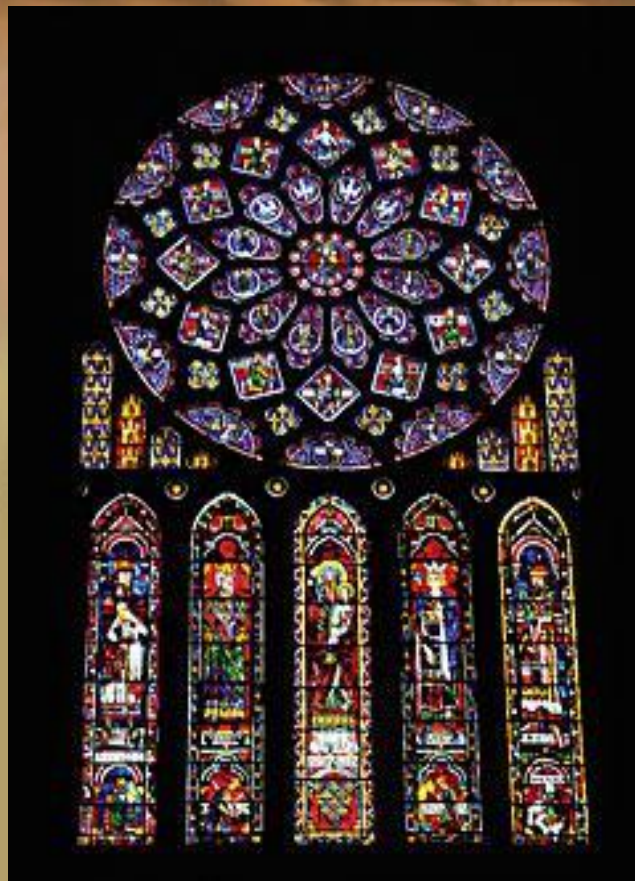
- Упродовж XI—XV ст. мистецтво знало два основні художні стилі, які заступали один одного, — романський і готичний. Перший стиль, романський, панував у XI—XII ст., другий, готичний, у XII—XV ст. Риси цих стилів найяскравіше проявилися в архітектурі замків і церков.



Собор в Шартрі,
Реймський собор, Франція

Кафедральний собор Богоматері у Шартрі





Фрагмент вітражу
«Богородиця з прекрасного скла»

Вітражі — це мозаїка з кольорового скла, яка за допомогою зв'язок (у середні віки використовували свинець) з'єднувалася в якусь композицію. Вітражі в католицьких храмах відтворювали біблійні сюжети і заступили розписи. Справжнім дивом залишаються вітражі собору Шартра. **173 вітражі загальною площею 2000 м², виготовлені в XII—XIII ст., відтворюють біблійні сюжети.**



• **Середньовічне мистецтво відкинуло ідеал гармонійно розвиненої людини, характерний для Стародавніх Греції та Риму. Але середньовічні майстри відкрили в людині складний світ її внутрішнього життя, пристрасні поривання душі, в основному пов'язані з її вірою в Бога.**

• Ще одним важливим елементом готичного стилю є **скульптура**, яка наче оспівує, наповнює споруду рухом. У готичному храмі скульптура відігравала роль, з одного боку, архітектурної прикраси, а з іншого,— енциклопедії знань і уявлень про світ середньовічної людини. Поряд зі скульптурами святих, ангелів, Ісуса Христа, Діви Марії, демонів з'явилися скульптури звичайних людей. До того ж усі вироби скульпторів набули людських рис. Так у надрах готичного стилю з'явилися паростки цікавості до людини, світу, у якому вона живе. **Оздоблення храмів називали «Біблія в камені».**

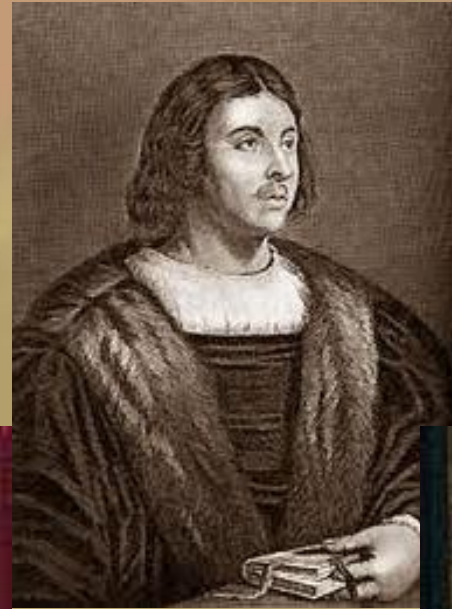
Ранній гуманізм і Відродження



Ф. Петрарка



СОНЕТЫ



Джованни

Боккаччо

- **Відродження (французькою мовою Ренесанс).**

Відродження — це період культурного розвитку країн Західної та Центральної Європи, перехідний від культури середньовіччя до культури нового часу, для якого характерне звернення до культурної спадщини античності, начеб її відродження (звідси й назва — Епоха Відродження).

- **Гуманізм — (лат.) світогляд, що признає центром світобудови людину як частину природи, найбільш досконале її творіння.**

- **Шедевр — ідеальний твір, найвище досягнення мистецтва, майстерності.**